

Bocian

Rezerwat „Mogielica” powołany!

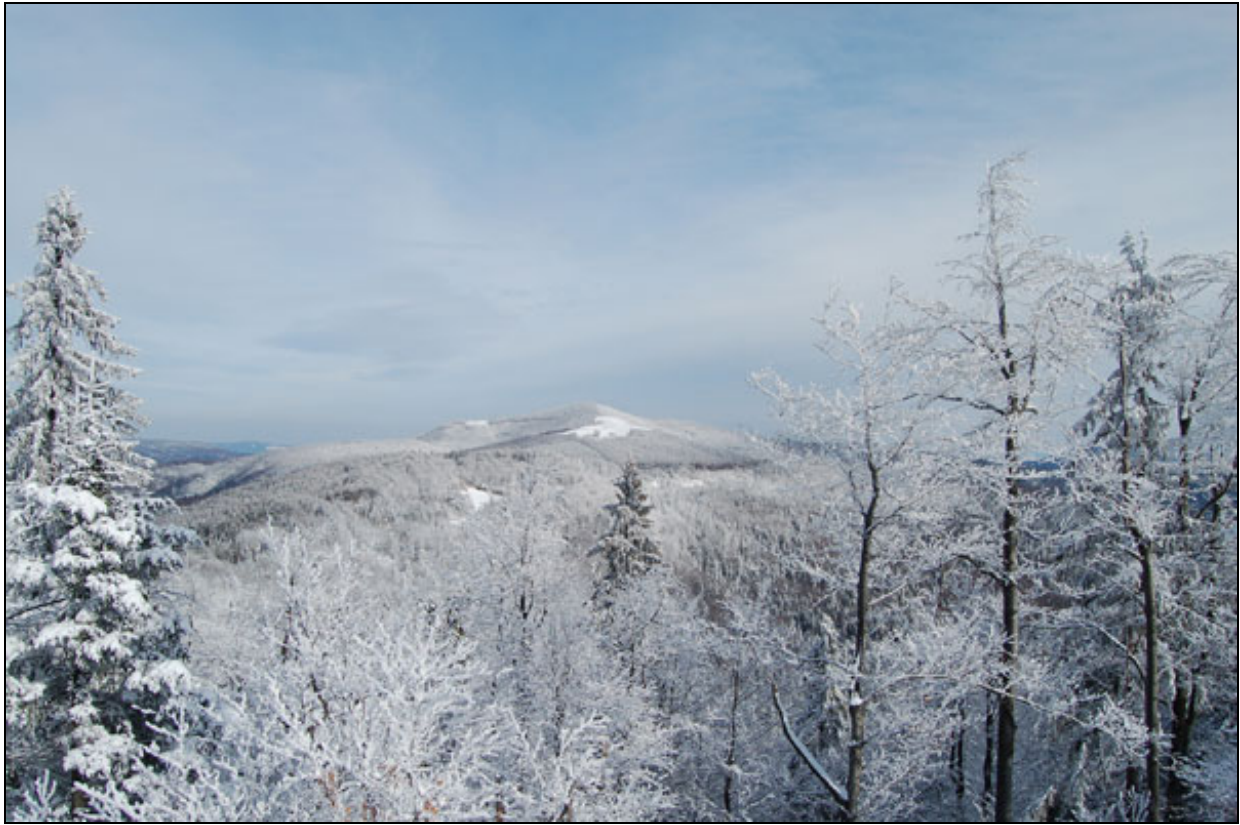
2011-03-03

„Historia” pomysłu na rezerwat na Mogielicy, najwyższej górze Beskidu Wyspowego, sięga 2001 r., od kiedy to zacząłem regularnie odwiedzać masyw Mogielicy i Jasienia. Informacje zdobyte podczas kilkuletnich obserwacji terenowych, nastawionych głównie na ptaki, wskazywały, że przyroda tej góry niewiele ustępuje przyrodzie sąsiedniego Gorczańskiego Parku Narodowego.

Stwierdziłem tam występowanie prawie wszystkich typowych gatunków ptaków górskich, w większości rzadkich i zagrożonych w skali kraju. Także inne grupy zwierząt, szczególnie górskich są bogato reprezentowane w tym masywie. Górę tą porastają głównie buczyny i jodłiny, a na szczycie znajduje się enklawa naturalnego boru górnoreglowego (jedyna zachowana w Beskidzie Wyspowym). Ponadto liczne są polany górskie, a kopuła góry obfituje w ostańce skalne i gołoborza. Z uwagi na bogactwo awifauny tego terenu w 2005 r. zaproponowałem poszerzenie ostoi ptaków w Gorcach o Mogielicę i sąsiedni Jasień. Pomimo wymienienia tego projektu na stronie Ministerstwa Środowiska w 2007 r., nie doszło do niego, bez podania merytorycznej przyczyny. Dalszym krokiem była propozycja utworzenia odrębnej ostoi ptaków obejmującej cały centralny Beskid Wyspowy. Taka ostoja została wpisana do krajowych ostoi ptaków w 2010 r., chociaż nie jest ona dotąd częścią sieci Natura 2000. W 2005 r. okazało się, że Mogielica i jej przyroda są zagrożone planowaną budową wyciągu i trasy narciarskiej w Słopnicach., Inwestycja ta ma sięgać wschodniego grzbietu góry, przecinając masyw na pół, a stacja końcowa wyciągu miała znaleźć się w obrębie ostoi głuszca.

W tym samym roku wraz z innymi członkami Małopolskiego Koła TP Bocian, postanowiliśmy wykonać szczegółowe inwentaryzacje przyrodnicze kopuły Mogielicy, gdzie znajdują się najcenniejsze siedliska przyrodnicze zasiedlane przez bogaty zespół górskich organizmów. Miejsce to jest jedną z trzech ostoi głuszca w Beskidzie Wyspowym. W obrębie planowanego rezerwatu gniazdują także m.in. dzięcioły trójpalczaste i biało-grzbięte, sóweczki, włośchatki, drozdy obrożne, czeczotki, orzechówki, a teren ten wchodzi w obręb rewirów puszczyków uralskich, puchaczy, orlików krzykliwych i orłów przednich. Ponadto na Mogielicy stwierdzono obecność wilków, rysi, niedźwiedzia (okazjonalnie), popielic, borowców, kumaków górskich, traszek górskich i karpackich.

Mogielica. Fot. Ł. Kajtoch

W 2005 odbyły się dwa obozy (w poszukiwaniu sów i kuraków), a w czerwcu 2006 duży obóz inwentaryzacyjny (głównie w celu rozpoznania siedlisk i roślin). W lutym 2007 r. złożono gotowy projekt rezerwatu do Wojewódzkiego Konserwatora Przyrody w Krakowie. Różne przeciwności (zagubienie projektu w krakowskiej Regionalnej Dyrekcji Ochrony Środowiska, zastrzeżenia gminy Słupnice, uwagi Generalnej Dyrekcji Ochrony Środowiska) spowodowały, że powołanie rezerwatu przeciągnęło się znacznie. Kwestia lokalizacji planowanej trasy narciarskiej spowodowała konieczność redukcji powierzchni rezerwatu z 65 ha do k. 50 ha. Poza rezerwatem znalazł się fragment bardzo istotny dla zimowania tutejszej subpopulacji głuszca, ale zrekomensowano to dodaniem otuliny obejmującej dalsze 90 ha lasu. W grudniu 2009 r. Regionalna Rada Ochrony Przyrody w Krakowie pozytywnie zaopiniowała utworzenie rezerwatu „Mogielica”. Dyrektor RDOŚ w Krakowie podpisał rozporządzenie już w czerwcu 2010 r., ale faktycznie rezerwat powołano dopiero 30 grudnia 2010 r., a rozporządzenie powołujące ukazało się 28 lutego 2011 r. Szczegóły dotyczące przyrody rezerwatu oraz rozporządzenie powołujące można obejrzeć w linkach podanych pod tekstem.

Podziękowania należą się grupie osób (w większości związanych z Małopolskim Kołem TP Bocian), które brały udział w pracach inwentaryzacyjnych. Od samego początku pomysł na rezerwat na kopule na Mogielicy był popierany przez Nadleśnictwo Limanowa. Od 2005 r., przez kilka lat zachowano w większości ten teren bez ingerencji, za co należą się szczególne podziękowania leśnikom. Wyrazy wdzięczności należą się także pracownikom Regionalnej Dyrekcji Ochrony Środowiska w Krakowie, którzy pilotowali sprawę rezerwatu na Mogielicy.

Bór górnoreglowy na Mogielicy. Fot. Ł. Kajtoch

Samo powołanie rezerwatu jednak nie zapewni ochrony tego miejsca i zasiedlających rezerwat organizmów. Dużym problemem jest ruch turystyczny, spotęgowany budową wieży widokowej na szczycie Mogielicy w 2008 r. Ponadto Mogielica (jak całe polskie góry) rozjeżdżana jest przez amatorów quadów i motocrossów. Konieczne jest więc co najmniej postawienie tablic informujących o istnieniu na tym terenie rezerwatu, a także ograniczenie i skanalizowanie ruchu turystycznego oraz zablokowanie ruchu pojazdów. Niezbędne będzie jak najszybsze opracowanie planu ochrony dla tego rezerwatu, tak by dać leśnikom (zarządcom tego terenu) narzędzia prawne do prowadzenia ochrony i gospodarowania pod kątem utrzymania siedlisk i gatunków, które są przedmiotem ochrony rezerwatu. Dotyczy to głównie głuszca, dla którego konieczne jest opracowanie strategii ochrony na terenie rezerwatu i całego Beskidu Wyspowego. Rezerwat ten uzupełnia sieć terenów chronionych w Beskidzie Wyspowym wokół Gorczańskiego Parku Narodowego. Jest jednak on zbyt mały żeby efektywnie ochronić siedliska i populacje, dlatego też dobrym uzupełnieniem form ochrony przyrody na tym terenie byłoby włączenie ostoi ptaków „Beskid Wyspowy” do sieci Natura 2000.

Publikacje na temat przyrody Mogielicy i rezerwatu:

- Zarządzenie nr 37/10 Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Krakowie z dnia 30 grudnia 2010 r. w sprawie uznania za rezerwat przyrody pod nazwa „Mogielica”
- Mogielica – projektowany rezerwat faunistyczny w Beskidzie Wyspowym
- Uchwała Nr XXVI/150/05 Rady Gminy Słopnice z dnia 16 września 2005 roku w sprawie: uchwalenia zmiany miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego gminy Słopnice - zespół narciarsko-rekreacyjny „Mogielica”.
- Awifauna środkowej części Beskidu Wyspowego – propozycje ochrony
- Przyroda Ziemi Wielicko-Limanowskich
- Kajtoch Ł. 2010. Beskid Wyspowy. W: Wilk T., Jujka M., Krogulec J., Chylarecki P. 2010. (eds). Ostoje ptaków o znaczeniu międzynarodowym w Polsce. OTOP. Bogucki Wyd. Nauk., Poznań. pp. 378-380.